

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1964-1965.

31 MARS 1965.

Projet de loi relatif au problème de l'eau.

RAPPORT
FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES FINANCES (1)
PAR M. **FRANCK**.

MESDAMES, MESSIEURS,

Le projet qui vous est soumis vise essentiellement à déclarer d'intérêt national et urgent les mesures et travaux permettant de faire face à l'augmentation des besoins en eau, tant pour les voies navigables que pour les usages domestiques, industriels et agricoles et à permettre l'ouverture, au Budget des Services du Premier Ministre, pour l'exercice 1965, d'un crédit de 100 millions de francs pour le financement d'études en vue de l'élaboration d'une politique de l'eau, notamment d'études préparatoires aux travaux et ouvrages à réaliser à cette fin.

Monsieur le Premier Ministre a fait, à ce propos, le bref exposé ci-après :

Le problème de l'approvisionnement en eau du pays a pris ces dernières années en Belgique, comme dans l'ensemble des pays hautement industrialisés, une acuité particulière.

(1) Les membres suivants ont participé aux délibérations de la Commission :

MM. Pierre De Smet, président; Adam, Demarneffe, Louis Desmet, Godin, Harmegnies, Jennard, Molter, Scokaert, Urbain, Van Cauwenberghe, Van Houtte, Van Laeys, Versé, Vreven et Franck, rapporteur.

R. A 6920.

Voir :

Gedr. St. van de Kamer van Volksvertegenwoordigers :

972 (Session de 1964-1965) :

1 : Projet de loi;

2 : Rapport.

Annales de la Chambre des Représentants :

30 mars 1965.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1964-1965.

31 MAART 1965.

Ontwerp van wet betreffende het probleem der watervoorziening.

VERSLAG
NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
FINANCIEN (1) UITGEBRACHT
DOOR DE H. **FRANCK**.

DAMES EN HEREN,

Het ontwerp dat U wordt voorgelegd heeft in hoofdzaak ten doel, van nationaal en dringend belang te verklaren de maatregelen en werken die het mogelijk maken het hoofd te bieden aan de toenemende behoeften aan water, zowel voor de waterwegen als voor het huishoudelijk, industrieel en landbouw economisch gebruik. Het beoogt bovendien op de begroting van de Diensten van de Eerste-Minister een krediet van 10 miljoen frank te openen voor het dienstjaar 1965, voor de financiering van studies met het oog op de uitwerking van een waterbeleid, inzonderheid van voorbereidende studies tot de met dit doel te verwezenlijken werken en kunstwerken.

De Eerste-Minister heeft in dit verband de onderstaande beknopte uiteenzetting gehouden.

De watervoorziening van het land is de jongste jaren in België, zoals in alle sterk geïndustrialiseerde landen, een knellend probleem geworden.

(1) De volgende leden hebben aan de beraadslagingen van de Commissie deelgenomen :

De heren Pierre De Smet, voorzitter; Adam, Demarneffe, Louis Desmet, Godin, Harmegnies, Jennard, Molter, Scokaert, Urbain, Van Cauwenberghe, Van Houtte, Van Laeys, Versé, Vreven en Franck, verslaggever.

R. A 6920.

Zie :

Document de la Chambre des Représentants :

972 (Zitting 1964-1965) :

1 : Ontwerp van wet;

2 : Verslag.

Handelingen van de Kamer van Volksvertegenwoordigers ;
30 maart 1965.

Les statistiques de consommation démontrent en effet que l'utilisation d'eau par habitant croît très rapidement dans notre pays. Il en est ainsi, aussi bien s'agissant des usages domestiques, qu'en ce qui concerne l'utilisation d'eau par l'industrie, ou la satisfaction des besoins en agriculture.

Il est dès lors apparu au Gouvernement qu'il y avait lieu de se saisir de ce problème dans son ensemble. En agissant de la sorte, il ne fait d'ailleurs que donner suite à une recommandation prise par la Commission Nationale des Sciences.

En effet, l'approvisionnement du pays en eau est un des problèmes prioritaires que devront rencontrer les pouvoirs publics dans les années à venir.

Il appartiendra à ceux-ci, compte tenu d'une évaluation aussi précise que possible des besoins, de promouvoir les solutions techniques qui soient à la fois les plus économiques, tout en ménageant les intérêts légitimes de toutes les régions du pays et en tenant compte des considérations esthétiques et d'aménagement du territoire.

Par le présent projet, le Gouvernement entend faire reconnaître le caractère national et urgent de cette entreprise. Il prévoit aux fins de financement des études préparatoires aux travaux et ouvrages, l'affectation d'un crédit de 100 millions au budget du Premier Ministre.

Ce montant sera mis à la disposition des différents départements intéressés, par arrêté royal délibéré en Conseil des Ministres, formule déjà appliquée en matière de politique scientifique.

Il y a lieu de noter également que la partie non employée de cette somme de 100 millions pourra être reportée sur les exercices ultérieurs.

Afin, d'autre part, d'exécuter une politique cohérente et systématique, le Gouvernement a nommé pour 2 ans sauf prorogation de son mandat, un Commissaire royal à l'eau dont la mission a été précisée dans l'arrêté royal du 16 février 1965.

Un membre de votre Commission estime que le problème est vaste. Si la dépense aux fins d'études, peut, de premier abord, paraître importante, il ne faut pas perdre de vue que l'eau est devenu le minéral le plus rare.

Certes, les besoins en eau de consommation à des fins domestiques ne cessent de croître mais il faut insister sur les aspects fondamentaux de reconversion industrielle pour laquelle sont indispensables des quantités considérables d'eau. L'intervenant illustre cette tendance à l'implantation d'industries nouvelles dans des zones où les eaux sont très abondantes, par le cas précis des centrales nucléaires. C'est pour certaines régions le seul moyen de substitution d'une nouvelle forme d'énergie aux anciennes.

Il faut encore considérer les nécessités particulières aux voies navigables liées, de plus en plus, au caractère maritime des sites industriels, tels Charleroi et le Centre.

De statistische gegevens over het verbruik bewijzen namelijk dat het gebruik van water per inwoner zeer snel toeneemt in ons land. Dat geldt zowel voor het huishoudelijk gebruik als voor de nijverheid of voor de landbouw.

De Regering was derhalve van oordeel dat zij dit probleem in zijn geheel diende aan te pakken. Aldus gaat zij trouwens slechts in op een aanbeveling van de Nationale Commissie voor Wetenschappen.

Want de watervoorziening van het land is een prioritaire vraagstuk waarvoor de openbare overheden in de komende jaren een oplossing zullen moeten vinden.

De laatstgenoemden zullen tot taak hebben, rekening houdend met een zo nauwkeurig mogelijke raming van de behoeften, de technische oplossingen in de hand te werken die tegelijkertijd de meest economische zijn, met inachtneming van de gewettigde belangen van alle streken van het land, terwijl hierbij ook esthetische overwegingen en factoren van ruimtelijke ordening moeten worden in aanmerking genomen.

Door dit ontwerp wil de Regering het nationaal en dringend karakter van deze onderneming doen erkennen. Het voorziet in de aanwending van een krediet van 100 miljoen, uitgetrokken op de begroting van de Eerste-Minister, voor de financiering van de voorbereidende studies tot deze werken en kunstwerken.

Dit bedrag zal worden ter beschikking gesteld van de verschillende betrokken departementen, bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit; deze formule werd reeds toegepast voor het wetenschapsbeleid.

Er valt eveneens aan te stippen dat het niet gebruikte gedeelte van dit bedrag van 100 miljoen zal kunnen worden overgedragen op de volgende dienstjaren.

Ten einde een samenhangend en systematisch beleid te voeren, heeft de Regering een Koninklijke Commissaris voor het waterprobleem benoemd voor 2 jaar, behoudens verlenging van zijn mandaat. Zijn opdracht werd nader bepaald door het koninklijk besluit van 16 februari 1965.

Een commissielid is van oordeel dat het hier gaat om een probleem met veel aspecten. Ofschoon de uitgaven voor de studiedoelinden op het eerste gezicht hoog kunnen lijken mag men niet vergeten dat het water de zeldzaamste delfstof is geworden.

De behoeften aan water voor huishoudelijk gebruik stijgen voortdurend, maar men moet de nadruk leggen op de fundamentele aspecten van de industriële omschakeling waarvoor aanzienlijke hoeveelheden water nodig zijn. Deze tendens tot vestiging van nieuwe industrieën in de zones waar zeer veel water in voorraad is, wordt door spreker geïllustreerd met het voorbeeld van de kerncentrales. Voor bepaalde streken is dat het enige middel om oude vormen van energie te vervangen door een nieuwe.

Men moet ook nog denken aan de bijzondere behoeften van de waterwegen, omdat de industriële gebieden, zoals Charleroi en het Centrum, hoe langer hoe meer een maritiem karakter krijgen.

Sans doute doit-on penser que certaines retenues d'eau destinées à constituer des réserves peuvent soulever des difficultés d'ordre social et humain mais ils peuvent, par ailleurs, présenter un intérêt évident, comme base de localisation industrielle. On ne crée pas seulement un pouvoir hydraulique mais, par la même occasion, une certaine infrastructure.

En conclusion, l'intervenant considère que le crédit sollicité n'est nullement exagéré dès l'instant où le problème, ainsi qu'il le souhaite expressément, sera abordé sous ses multiples aspects.

Un membre est aussi convaincu de l'importance du problème.

Evoquant la désignation d'un Commissaire royal au problème de l'eau, il souhaiterait que le Parlement ne soit pas tenu à l'écart de l'étude de ce problème. Il rappelle que les Commissions réunies de l'Agriculture, des Affaires économiques, des Travaux publics et de la Santé publique ont entendu et discuté certains exposés faits par des hauts fonctionnaires. Une documentation fort intéressante a été réunie qui devrait être mise, si ce n'est fait, à la disposition du Commissaire royal.

M. le Premier Ministre précise, sur base de l'arrêté royal du 16 février 1965, la mission du Commissaire royal, charge de coordonner les études concernant le problème de l'eau, à l'effet de pouvoir proposer au Gouvernement les mesures propres à assurer :

la mobilisation de ressources en eau suffisantes pour faire face à des besoins croissants, dans des conditions aussi économiques que possible et sans perdre de vue le respect dû aux beautés naturelles du pays;

l'utilisation rationnelle de ces ressources.

Il présentera notamment :

le programme des investissements nécessaires, dont les phases s'intégreront dans la programmation des investissements publics;

toutes propositions relatives aux innovations et adaptations à apporter aux lois et règlements régissant la matière;

toutes suggestions concernant l'organisation des services et organismes dont les attributions concernent le problème de l'eau.

Le Commissaire royal doit donc étudier tous les aspects du problème, réunir la documentation la plus complète et faire des propositions. C'est sur base de ces éléments que le Gouvernement et le Parlement devront délibérer et, sans aucun doute, prendre une décision.

Un commissaire se réjouit de ce que le crédit proposé ne soit pas destiné, en ordre principal, à organiser un Commissariat mais constitue une masse de manœuvre dont dispose le Premier Ministre et qu'il met, par arrêté royal, délibéré en conseil des Ministres, à la disposition des départements chargés des diverses études envisagées.

Het staat buiten kijf dat bepaalde stuwmuren, bestemd om reserves aan te leggen, moeilijkheden van sociale en menselijke aard kunnen te weeg brengen, maar zij kunnen anderzijds van zeer groot belang zijn als basiselement voor het vestigen van industrieën. Men schept niet alleen watervoorraden, maar daarbij ook een bepaalde infrastructuur.

Tot besluit meent spreker dat het aangevraagd krediet geenszins overdreven is indien het vraagstuk, zoals hij uitdrukkelijk wenst, in zijn veelvuldige aspecten wordt aangepakt.

Een lid is ook overtuigd van de belangrijkheid van het probleem. Hij handelt over de aanwijzing van een Koninklijke Commissaris voor het waterprobleem en hij verlangt dat het Parlement niet zou worden voorbijgegaan bij de studie van dit vraagstuk. Hij wijst erop dat de Verenigde Commissies voor de Landbouw, de Economische Zaken, de Openbare Werken, de Volksgezondheid, bepaalde uiteenzettingen van hoge functionarissen hebben gehoord en besproken. Er werd een zeer interessante documentatie aangelegd die ter beschikking van de Koninklijke Commissaris zou moeten worden gesteld, als dit niet reeds gebeurd is.

Aan de hand van het koninklijk besluit van 16 februari 1965 geeft de Eerste-Minister een nadere bepaling van de opdracht van de Koninklijke Commissaris, die belast is met de coördinatie van de studies betreffende het waterprobleem, ten einde aan de Regering de nodige maatregelen te kunnen voorstellen met het oog op :

de mobilisatie van voldoende watervoorraden om in de stijgende behoeften te voorzien, onder zo voordelig mogelijke voorwaarden en zonder de eerbied voor het natuurschoon uit het oog te verliezen;

de rationele aanwending van deze watervoorraden.

Hij zal inzonderheid voorleggen :

het programma van de nodige investeringen, waarvan de fases zullen worden opgenomen in de programmering der overheidsinvesteringen;

alle voorstellen betreffende de hernieuwingen en aanpassingen die aan de wetten en reglementen ter zake dienen aangebracht;

alle suggesties betreffende de organisatie van de diensten en organismen wier bevoegdheden verband houden met het waterprobleem.

De Koninklijke Commissaris moet dus alle aspecten van het vraagstuk bestuderen, een zo volledig mogelijke documentatie verzamelen en voorstellen doen. Op grond van deze gegevens moeten de Regering en het Parlement beraadslagen en ongetwijfeld ook een beslissing nemen.

Een commissielid verheugt zich erover dat het voorgestelde krediet niet in hoofdzaak bestemd is voor het organiseren van een Commissariaat, maar wel beschikbare fondsen vormt die de Eerste-Minister kan gebruiken en die hij, bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit, ter beschikking stelt van de departementen die belast zijn met de verschillende in uitzicht gestelde studies.

Un commissaire s'inquiète du temps que prendront nécessairement de telles études et craint que ne soient bloquées, entretemps, certaines initiatives notamment en matière de pollution des eaux.

M. le Premier Ministre souligne que le Commissaire royal doit, tous les six mois, faire rapport sur l'état d'avancement de ses travaux.

Il signale que M. le Ministre de la Santé publique vient de mettre au point un projet de loi relatif à la pollution des eaux. C'est un document qui a été envoyé au Commissaire royal de manière que, sans bloquer quoi que ce soit, on tienne compte de ce problème et des aspects particuliers qu'il revêt.

Un commissaire signale que certains documents relatifs au problème de l'eau n'aient pas été envoyés à l'ensemble des parlementaires mais uniquement aux membres des Commissions qui en ont délibéré. Il souhaite que la documentation la plus complète soit mise à la disposition de tous les membres du Parlement.

Un autre membre demande si le Commissaire royal ne devrait pas avoir des contacts avec les Commissions parlementaires de manière à ce que celles-ci soient aussi régulièrement que possible informées de l'évolution des questions soulevées.

M. le Premier Ministre estime qu'il faut s'efforcer de cantonner le Commissaire royal dans les fonctions et dans le rôle lui assignés par l'arrêté royal du 16 février 1965 mais il donne l'assurance qu'aussitôt que le Gouvernement disposera d'éléments d'appréciation suffisants, les Commissions parlementaires en seront saisies et pourront faire part de leurs observations et suggestions.

L'examen des articles n'ayant suscité aucune discussion, l'ensemble du projet et le présent rapport ont été adoptés à l'unanimité.

Le Rapporteur,
J. FRANCK.

Le Président,
Pierre DE SMET.

Een commissielid verontrust zich over de tijd welke dergelijke studies noodzakelijkerwijs zullen in beslag nemen, en hij vreest dat bepaalde initiatieven, o.m. inzake de verontreiniging van het water, ondertussen zouden worden geremd.

De Eerste-Minister onderstreept dat de Koninklijke Commissaris om de zes maand verslag moet uitbrengen over de stand van zijn werkzaamheden.

Hij vestigt er de aandacht op dat de Minister van Volksgezondheid zojuist een ontwerp van wet betreffende de waterverontreiniging heeft uitgewerkt. Dat document werd aan de Koninklijke Commissaris gezonden zodat men, zonder om het even wat af te remmen, rekening zal houden met dit probleem en met de bijzondere aspecten ervan.

Een commissielid merkt op dat bepaalde gedrukte stukken betreffende het waterprobleem nog niet aan alle parlementsleden werden gezonden, maar uitsluitend aan de commissieleden die erover hebben beraadslaagd en beslist. Hij wenst dat een zo volledig mogelijke documentatie ter beschikking van alle leden van het Parlement zou worden gesteld.

Een ander commissielid vraagt of de Koninklijke Commissaris geen contact zou moeten hebben met de Commissies van het Parlement ten einde de laatstgenoemde zo regelmatig mogelijk in kennis te stellen van de evolutie van de behandelde kwesties.

De Eerste-Minister is van oordeel dat de taak van de Koninklijke Commissaris moet worden gehouden binnen de perken van de functie en van de rol hem toegekend door het koninklijk besluit van 16 februari 1965 maar hij geeft de verzekering dat, zodra de Regering zal beschikken over voldoende elementen tot beoordeling, de laatstgenoemde zullen worden voorgelegd aan de parlementaire commissies die hun opmerkingen en suggesties zullen kunnen mededelen.

Het onderzoek van de artikelen gaf geen aanleiding tot bespreking, en het ontwerp in zijn geheel en dit verslag zijn met algemene stemmen aangenomen.

De Verslaggever,
J. FRANCK.

De Voorzitter,
Pierre DE SMET.